

СЪЮЗ НА ФИЗИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ
УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ
1164-София, бул. "Джеймс Баучер" 5

НАРОДНО СЪБРАНИЕ № 15
ПР. № ПГ-530-00-33
05.03.15
1435

тел.: (02) 86 27 660 (02) 81 61 684 e-mail: upb@phys.uni-sofia.bg

Дата /

На вниманието на
Г-жа Милена Дамянова
Председател на Комисията
По Образование и Наука
Към 43-то Народно Събрание
И на Народните Представители-
Членове на Комисията

Уважаема г-жо Дамянова,

Уважаеми г-жи и г-да Народни Представители,

Приложено Ви изпращаме Становището на Съюза на физиците в България за Законопроекта за Предучилищното и Училищното Образование № 454-01-51. В отделен документ Ви изпращаме и Решенията на 42-та Национална Конференция по Въпросите на Обучението по Физика, които съдържат предложения за промяна на старите и въвеждане на някои нови политики с цел подобряване на училищното образование в България.

Надяваме се, че при дискусиите в Парламентарната Комисията по Образование и Наука ще имаме възможност да представим в пълнота нашите аргументи довели до Становището.

С уважение:

акад. Але

/Председател на Съюза на физиците в България/

СЪЮЗ НА ФИЗИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

1164-София, бул. "Джеймс Баучер" 5

тел.: (02) 86 27 660 (02) 81 61 684

e-mail: upb@phys.uni-sofia.bg

Становище на Съюза на физиците в България към проекта за Закон за предучилищното и училищното образование

1. Новият закон няма да реши основния проблем в българското училищно образование, рязкото намаляване в последните десетилетия на дела в обучението и съответно на компетентностите по научните дисциплини и по-конкретно по физика. Това от своя страна води до ниска природонаучна култура, дефицит в научните и инженерните специалности, и в крайна сметка, до катастрофално изоставане на страната ни от световното технологическо и обществено развитие. С приемането на новите учебни програми трябва да се осигури по-висок дял и по-ранно обучение по природните науки. Към закона, обаче, към чл. 5, трябва да бъде добавена следната алинея:
8. придобиване на ключови компетентности и култура в областта на природните науки и математиката и разбиране на значението им в съвременния свят.
2. В българските училища липсват съвременни условия за експериментално обучение и практически умения в научните специалности. В Закона необходимата материална база, даже не е включена към държавните образователни стандарти. Затова предлагаме към чл. 24, алинея (2) да се включи следната допълнителна точка:
19. материалната база за училищното образование.
3. Възразяваме на залегналата възможност за финансирането на частни училища от държавния бюджет. Държавата би трябвало да финансира (ако изобщо се налага) частни образователни институции работещи за печалба единствено за дейности, в които самата среща трудности да ги реализира. При строг контрол на качеството. Пример за такива дейности са програмите за деца със специални образователни потребности. Финансирането на училища претендиращи за качество е трудно да се контролират и практиката по света показва, че е вредно, дори когато се прилага в ограничен мащаб.

Ето защо към чл. 267 ал. 1 т. 4

Вместо: 4. дава становище за разпределението на бюджета по дейности и размера на капиталовите разходи, както и за отчета за изпълнението му – за институциите на делегиран бюджет и за частните детски градини и частните училища, които получават бюджетна субсидия

Да се замени с (отпада текстът отнасящ се за частните училища): **4. дава становище за разпределението на бюджета по дейности и размера на капиталовите разходи, както и за отчета за изпълнението му – за институциите на делегиран бюджет.**

Към чл. 280 ал. 16

(16) Не се утвърждават формули за дейности, по които получател на средствата е само едно училище или детска градина или са предоставени за частни училища или детски градини.

Да се замени с: **(16) Не се утвърждават формули за дейности, по които получател на средствата е само едно училище или детска градина.**

Чл. 281 ал. 3 – да отпадне.

Членове 285 и 286 – да отпаднат изцяло.

В допълнителните разпоредби § 2 ал. (2) да отпадне ... **които не получават бюджетна субсидия.**

4. СФБ не е съгласен с политиката „парите следват ученика“. Известно е, че този принцип доведе до уродливи практики и понижаване на качеството на образованието. Такъв принцип би могъл да се прилага единствено за ученици и училища, показващи системно добри резултати от общонационалните изпити и то при принципно нов, завишен контрол върху тях.
5. СФБ предлага да се премахне политиката на делегираните бюджети. Добре известно е, че тази политика също доведе до уродливи практики и до понижаване на качеството на образованието. Част от лошите практики идват и от липсата на мандатност при определяне на училищните директори. СФБ предлага мандатността на директорите да залегне в Закона. За тази цел СФБ предлага към чл. 215 да се добави ал. (8) – нова:

(8) Длъжността „директор“ в държавните и общински институции се заема за максимум от два четиригодишни мандата.
6. СФБ отчита, че броят на компетентните учители по природни науки е под необходимия минимум и продължава да спада. За да се пристъпи към решаване на този основен проблем, държавните университети трябва да се финансират целево и да се стимулират да подготвят и предложат съвременни, и качествени педагогически специалности по природни науки. Чрез стипендии и цялостна политика за кариерно развитие младите хора да се стимулират да постъпват в тези специалности.
7. СФБ не е съгласен да се продължи политиката на многото учебници. Тази политика не позволява да се установят високи и единни образователни стандарти. От друга страна, ограничаването до един учебник, както предлагат някои политически партии, е прекалено рисковано. Като компромисно решение СФБ предлага учебниците да се ограничат до максимум два по всеки предмет.
8. СФБ намира ширещата се практика на взимане на частни уроци за уродлива. Законът не предвижда достатъчно мерки тя да бъде ограничена. Вместо предложения чл. 218, алинеи (1) до (5), които е лесно се заобиколят, да се заменят с:

Член 218. (1) Педагогическият специалист на длъжност в държавна или общинска институция не може да извършва срещу заплащане по никаква форма обучение

или подкрепа по смисъла на чл. 176, ал. 1, т. 2-6 и 13 и чл. 185, ал. 1, т. 2 и 4., ако това заплащане е от името и за сметка на децата и учениците.

Важно е да се отбележи, че подобна забрана трябва съпътстващо да се въведе и за преподаватели от държавни и общински ВУЗ и учени от БАН или други държавни научни и образователни институции.

9. Предлагаме и следните промени:

Към чл.261 ал.1 т. 15

Регулярно проследява и обсъжда нивото на усвояване на компетентности от всеки ученик....

Да се замени с: **Регулярно проследява и обсъжда нивото на усвояване на компетентности от учениците ...**

Към чл. 267 ал. 1 т. 1

Вместо: 1. одобрява стратегията за развитие на детската градина или училището ..

Да се замени с: **1. участва в разработването на стратегията за развитие на детската градина или училището ..**

10. СФБ предлага да се създаде национална система за атестация на учителите! Учителите да минават периодично на изпити и квалификации. Да се оценяват централизирано от определена за целта от професионалните съюзи по науките независима институция.
11. Образователният стандарт да се актуализира на всеки 4 години, с оглед на динамичните нужди на образованието. Новите образователни изисквания и програми по физика се подлагат на широко обсъждане от всички заинтересувани и участващи реално в образователния процес.
12. СФБ настоява за по-ниска норма на задължителна преподавателска заетост за учителите по физика. Преподаването по физика изисква висока математическа и компютърна квалификация и в допълнение специфични експериментални умения. Всичко това определя справедливостта на искания по-висок хорариум. Във връзка с това, да се предвидят средства за създаване на съвременни кабинети и училищни лаборатории по физика.
13. СФБ настоява за мерки включително законодателни, които да осигурят по-големи права на учителите и по-висока дисциплина в клас. За по-строг контрол и при изразходване на средства при извънкласни дейности, летни училища и др.
14. Да се осигурят законови възможности за профилиране на класовете според възможностите на децата.
15. СФБ намира широко пропагандираното мнение, че българските ученици са обременени с много материал за несъстоятелно поне по отношение на природните науки. При сравнение с темите и количеството знание, което европейските им връстници усвояват по физика, българчетата определено са на опашката.

СЪЮЗ НА ФИЗИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

42-та НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ВЪПРОСИТЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИКА на тема:

„СВЕТОВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ СТАНДАРТИ, СРАВНИТЕЛНИ ИЗМЕРВАНИЯ И ОБРАЗОВАНИЕТО ПО ФИЗИКА В БЪЛГАРИЯ” 8 – 11 септември 2014г., Стара Загора

РЕШЕНИЯ на конференцията:

А. По отношение на учебните програми по предметите физика и астрономия и човекът и природата:

1. Привеждане на очакваните резултати по теми от учебните програми към ДОИ, в които са заложили знания и умения за естеството на науката, научните методи и формиране на отношение към науката като част от човешката култура, подобно на много европейски и други страни.
2. Допълване на ДОИ с изисквания за задължителна експериментална учебна среда за провеждане на часовете по физика и астрономия.
3. Промяна на нормативната документация по отношение на учебната натовареност на учителите по физика и астрономия, включвайки време за подготовка и провеждане на експериментална дейност.
4. Осигуряване на експериментална учебна среда за изучаване на предметите физика и астрономия и човекът и природата.

Б. По отношение на подготовката и професионалния статус на учителите по физика и астрономия:

1. Подобряване на базовата подготовка на учителите чрез осъвременяване на учебните програми за подготовка на учители по физика и астрономия.
2. Осигуряване на продължаваща квалификация по отношение на организацията и провеждането на учебната дейност, както и за оценяването на резултатите от обучението по физика в училище.

3. Повишаване на професионалния статус чрез увеличаване на възнагражденията на учителите.

В. По отношение на провеждането на измерването на постиженията на учениците по природни науки през 2015г. PISA:

1. Провеждане на срещи и обучения на учителите по физика и астрономия за изясняването на характера на изследването PISA, особеностите на задачите и новия им формат с цел подпомагането им в подготовката на учениците.

29.09.2014г.

Изготвили Организационните комитети на конференцията:

Председател: доц. д-р Мая Гайдарова, Зам.-председатели: проф. дфн Ана Георгиева, проф. дфн Иван Лалов, Секретар: Милка Джиджова, Технически секретар: Снежана Йорданова, Членове: доц. д-р Желязка Райкова, гл. ас. Клавдий Тютюлков, гл. ас. д-р Нели Димитрова, Валентина Иванова, Пенка Лазарова, Иван Петков, Георги Георгиев.

Оргкомитет – Стара Загора:

Председател: проф. д.с.н. Иван Станков и членове: доц. д-р Мирослав Карабалиев, доц. д-р Стефка Атанасова, доц. д-р Венета Гинева, Николай Такучев, Тонка Иванова, Надя Кискинова и Гергана Карабалиева.